

(Atkelta iš 41 p.)

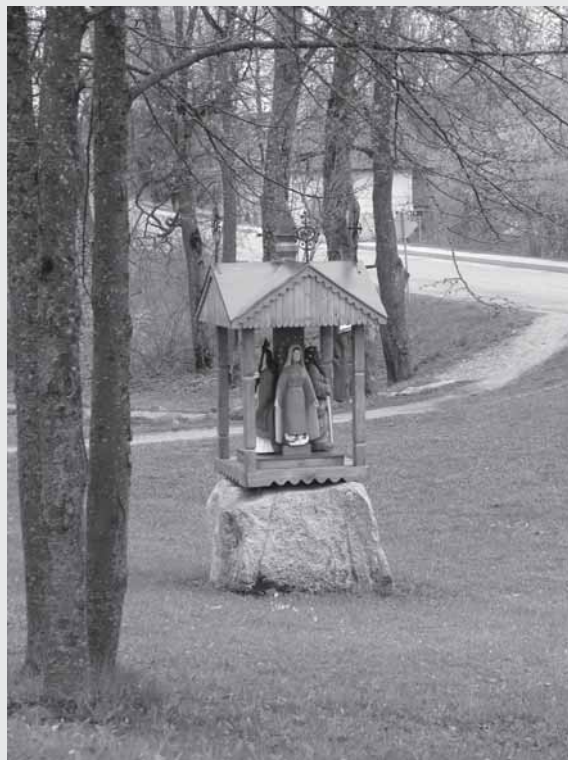
rašė: „Mažą įspūdį daro (...) aprašymas Kurmelio ir jo gyvenimo. (...) Žmogų mums reikia pažinti per jo paties žodžius, darbus ir jausmus“ (iš 1896 m. gruodžio 23 d. laiško). Žemaitė nepyko, laukė Povilo kritikos, taisė, rašė per naktis, vėl siuntė... Kai Žemaitė pradėjo rašyti komedijas, Višinskis kantriai ir suprantamai aiškino šio žanro ypatumus, teoriją. „Leidžiu „Tris mylimas“ stačiai ant Tavo cenzūros, nes nuo Tavęs vieno tik truputį teisybės galiu girdėti, todėl vičvienaičiu Tavim tik ir tepasitikiu...“ (iš 1898 m. sausio 30 d. laiško). [...] Produkti vi, prasminga jų kūrybinė draugystė. Tačiau ir buities plotmėje šie žmonės buvo artimi. Net lempa, prie kurios Julija rašė, buvo paskolinta Višinskio. Žemaitė labai išgyveno ir nerimavo dėl jaunojo bičiulio sveikatos, dėl neturto, dėl Peterburge gresiančių pavojų, net dėl Povilo meilės reikalų, apie kuriuos jiedu pasikalbėdavo. Visada norėjo žinoti tiesą apie jo sveikatą: „Ar sveikesnis junties, tik nemeluok, mano mažėlėlis“ (iš 1897 m. lapkričio 14 d. laiško). Žymantienė rūpinosi Povilo apranga, maistu – išausdavo milelį kostiumui, įdėdavo kaimo lauktuvių. O kai Višinskis, mokydamasis Peterburge, rašė konkursinį darbą „Antropologinė žemaičių charakteristika“, reikėjo labai daug žinių. Žemaitė jam aiškino papročius, analizavo žodžių reikšmes, ruošė siuntinius su etnografiniais daiktais. Ji labai džiaugėsi, galėdama Povilui padėti, ir prašė, kad šis vis daugiau jai skirtų užduočių. Rašydamas šį darbą Višinskis daug fotografavo, tad Žemaitės kai kurios fotografijos atsirado ir išliko Povilo rūpesčiu. [...] Be kūrybinių ir buitinių santykių, buvo dar ir kažkokia sunkiai žodžiais nusakoma sielų giminytė, artumas. 1899 m. sausio mėnesį Žymantienė rašė Višinskiui: „Po vaišės beviešėdama ir šiokių mačiau, ir tokių pažinau, bet nė su vienu negaliu taip po širdies pašnekėti, kaip su Tavimi, Tu mano vaikelį! Anie vis svetimi, o Tu mano tikras vaikas“. [...] Višinskio ankstyva mirtis paženklino sielvartu visą Žemaitės gyvenimą. Rašytoja S. Čiurlionienė prisiminimuose rašė: „Žemaitės skausmas, jo širdies gedulas, palydėjęs tą savo širdies vaiką, savo minties tėvą, buvo toks didelis, kad ji visiškai negalėjo kalbėti apie brangų velionį. Vilniuje prakalbinau atsargiai, ar neparašytų ji atsiminimus apie savo jauną draugą. Lig tik man ištarus tą vardą, Žemaitės veide kažkas užgeso, dingo jos ramybė, ji tyliai tarė – negaliu...“

Višinskė Puovėla gimtasis noms, memuorialėnis muziejus

UŽVĖNTIS

ŽELVĪTĖ DANGUOLĖ
SUNGAILIENĖS LORETAS
PORTĖGRAPEJĖS

Kopliťelė Užvėntė dvara suodības parkė

Artiejem pri Užvėntė. Jau daug metu, kãp tonkė iš Vilniaus ėr kėtũ Lietuvos vėitu ėe važioujem sosėtėktė so rašituojės, pedagogės, vėsuomenės veikiėjės Pečkauskātės Marijės-Šatrėjės Raganas praejusio laiko ėr anuos kūrėbo. Geriausė anou pajunti Užvėntė dvara suodėbuo. Ana – patemė miestelė pakraštė ėr priklausau jau Girnėkũ kaimou.

Muziejus Užvėntie bova ikorts 1965 metãs. Nu 1973 m. uns veik restauroutamė Užvėntė dvara svėrnė. Tou padarītė ėe bova dvė dėdėlės pruogas: 1887–1898 m. Užvėntė dvarė gėvena rašituojė Šatrėjės Ragana. Ėe praejė anuos gražiausė metã, ėe ana brėnda kap žmuogos ėr rašituojė, ėe patėrtė ėspūdė ėr iomžintė anuos kūrėniũs „Sename dvare“ ėr „Viktutė“. Ontra pruoga ta, kad kurĩ laika tas dvars priklausė Lietuvos Nepriklausomībės Akta signataroui Smilgevičė Juonou (1870–1942), katros garsiejė sava tvėrta valė, demuokratizmo. Aple tus do žimius žmuonis, Užvėntė krašta istuorėjė ligi šioul ėr pasakuojė muziejaus ekspozicėjė.

Iš kairies: Užventė dvara suodėbas parks (taks link Užventė malūna); paminklos Lietuvos nepriklausomėbės Akta signatarou Smilgevičė Juonou (skulptuorios Cikana Vids)

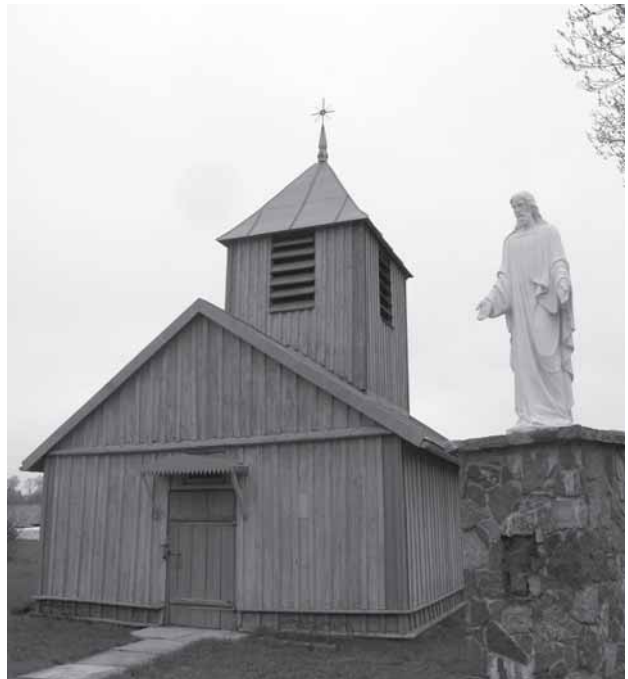

Muzieju ikūrė žimos Užventė kraštuotirininks Rimkus Vacluovs. Tam muziejou uns atėdevė daug sava gėvenėma metu ėr dėrba anamė kol tik svėkata leida. Dabar muziejo priveiz, lonkėtuojus prijem Balčiūnienė Gražina. Je nuori muziejo apveizietė, rėktom iš onksta paskombintė telepuono 8 674 94 270 ėr sosėtartė diel vizita.

Pri iėjėma i muziejo – ruožiū krūms. Priš kelis metus, Užventė vikstont Šatrėjės Raganā skėrtā „Baltū ruožiū valondā“, anou padėigė bovusi pėrmuoji Šatrėjės Raganas bėndrėjės pirmininkė dainininkė Maciūtė Regina, literatūruoluogė, rašėtuojė, Vilniaus universiteta pruofoesorė Daujuotitė Vėktuorėjė ėr kėtė tamė rėnginie dalėvavė bėndrėjės narė. Pasuodints ruožiū krūmielis jau išauga i dėdliausi krūma ėr teik vėltėis, kad atmintės, katrou tas dvars sauga, net ėr keitontėis gėvenėma viejems, neišniks.

Paskotėnės metās suodėbas vaizds kėik pasėkeitė. Kuožna atejontoni i muziejo dabar jau pasėtink skulptūra, skėra Lietuvos nepriklausomėbės akta signatarou Smilgevičė Juonou. Anuos autuorios tou Lietovuo platė žėnuoma vira pavaizdava sosėmāstiusi, ligo veizonti i paprastus šiuo krašta žmuonios.

Keitas Užventė gėvenėms... Pagėviejė uns restauravos Užventė malūna, katrou dabartėnė šeimininkā daug diemesė skėr kultūrā ėr rem anou. Malūnė tonkė vikst ivairiausė rėngėnė. Rėngamas ėr pruofoesionaliū dailininku, tėp pat ėr tautuodailininku kūribėnės stuovėklas. Vėnuo iš anū liaudės meistrā sava darbās iomžėna žėmiausius Užventė krašta kūriejus – Pečkauskātė Marijė-Šatrėjės Raganā, Beniuševičiūtė-Žimantienė Julėjė-Žemaitė, Višinski Puovėla ėr jau minieta Nepriklausomėbės Akta signatarā Smilgevičė Juona. Tautuodailininku padarītā koplėtelė metalėnės vėrsūnės (saulutės) nukalė tamė patemė malūnė dėrbė žėnuomė Lietuvos kalvė.

Užventė varpėnė ėr Kristaus skulptūra Užventė šv. Marijės Magdaliėtės bažničės švėntuoriou

Vaiguvuos-Užventė apėlinkiu panorama